

ХУДОЖНЬО-КОМУНІКАТИВНА КУЛЬТУРА ЯК КАТЕГОРІЯ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Зайцева А. В. - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки мистецтва і фортепіанного виконавства факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ імені М.П. Драгоманова

У контексті загальносвітових тенденцій, спрямованих на інтеграцію глобальних та національних систем освіти, її гуманізацію та демократизацію, актуальності набуває проблема формування художньо-комунікативної культури особистості майбутнього вчителя музики. Художньо-комунікативна культура є інваріантним компонентом цілісного педагогічного процесу, основою реалізації таких його функцій: гуманістичної спрямованості; аксіологічного потенціалу; акмеологічної інтенції; особистісно-діяльній самоорганізації, творчого саморозвитку; комунікативно-технологічної компетентності.

Художньо-комунікативна культура іманентно (що знаходиться у внутрішньому полі) вплітається у процес становлення комунікативної культури суспільства як соціокультурного феномена, передбачає процес трансформації комунікативної культури суспільства в індивідуально-особистісну комунікативну культуру особистості майбутнього вчителя музики. Високий рівень художньо-комунікативної культури передбачає розвиток перцептивно-рефлексивних умінь і навичок особистості майбутнього вчителя музики (адекватне сприйняття та інтерпретацію ним емоційно-психологічних станів учня, повагу і прийняття як себе, так і учня, адекватну самооцінку власних комунікативних якостей та якостей учня); вербальних умінь і навичок (ясність, конкретність, логічність, доступність, емоційність мовної поведінки, відповідність вербального висловлювання віковим та інтелектуальним особливостям учнів); володіння кінестетичними, паралінгвістичними, візуальними засобами комунікативної поведінки (швидкістю встановлення комунікативних зв'язків, вибору адекватної рольової позиції, індивідуального

комунікативного стилю спілкування, засобів комунікації, оперативної адаптації щодо змінних умов певної художньо-комунікативної ситуації тощо). Художньо-комунікативна культура майбутнього вчителя музики є «наскрізною» ланкою, що пронизує всі компоненти його професійно-педагогічної культури, віддзеркалює особливості етико-аксіологічної спрямованості студента на актуалізацію ціннісних смислів свідомості учня, на діалогове-творче цілепокладання у процесі художньої комунікації; здатність не тільки освоювати і відтворювати художню культуру, але й творити її у процесі взаємодії з учнем; здатність до ціннісного «переплавлення» [2] емоцій і почуттів, що народжуються під впливом художнього образу.

Залежність між комунікативною культурою та комунікативною діяльністю виявляється у процесі реалізації власне комунікативного, інтерактивного та перцептивного механізмів, що забезпечують бачення і осмислення реалій соціуму, системних взаємозв'язків і взаємовпливів, спрямованість суб'єктних орієнтацій і творчих потенцій майбутнього вчителя музики у процесі взаємодії з учнем на ґрунті мистецтва.

Художньо-комунікативна культура народжується в діалозі художньої та комунікативної культур: реалізує культуротворчий потенціал взаємодії викладача і студента в навчально-виховному процесі і наповнює гуманістичним етико-аксіологічним змістом їх художньо-комунікативну діяльність.

Як будь-який вид культури, художньо-комунікативна культура може бути представлена як процес творчої реалізації сутнісних сил людини, а отже, суб'єктна за своєю суттю. Ця індивідуально-особистісна якість розглядається нами з позиції її внутрішньої сутності, пов'язаної з формуванням індивідуальної і комунікативної свідомості майбутнього вчителя музики, виокремлюється її духовна складова, обумовлена гуманістичним вектором художньо-педагогічного спілкування. Саме вона дозволяє майбутньому вчителю музики бути не лише пасивним споживачем культурних цінностей, закладених у творах мистецтва, а й бути «генератором» власного художньо-комунікативного досвіду, особистісної культуротворчості. Моделюючи траєкторії особистісного

і професійного розвитку, майбутній учитель музики має усвідомити, що комунікативна культура – це «не досягнення певного рівня компетентності, а стан самовідновлення власної культуровідповідності і культурної ідентичності у змінних умовах художньо-комунікативного процесу, прагнення до реалізації нових культуротворчих зразків діяльності і поведінки. У даному контексті художньо-комунікативна культура особистості є умовою реалізації творчого потенціалу вчителя музики, джерелом його художньо-педагогічних інновацій, що дозволяє розглядати художньо-комунікативну культуру як міру особистісно-професійного розвитку і показник педагогічної майстерності майбутнього вчителя музики, як його шлях до становлення власного «акме».

Отже, художньо-комунікативна культура передбачає вихід на рівень культури як «вищого прояву людської освіченості й професійної компетентності» [1], на якому може в найповнішому вигляді віддзеркалитися людська індивідуальність, що свідчить про перехід майбутнього вчителя музики в особистісному розвитку на більш високий рівень професійної самосвідомості, сформованості системи художньо-комунікативних компетенцій та особистісних культуротворчих якостей, переосмислення цінностей і особистісних внутрішніх і зовнішніх смислів художньо-комунікативної діяльності; художньо-комунікативна культура передбачає не лише співпричетність майбутнього вчителя музики до «сталого» художньої культури соціуму, але й розгортання власного проекту культуротворчих дій, рух до акмекультури взаємин з учнем на ґрунті осягнення мистецтва.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гершунский, Б. С. Философия образования для XXI века : учеб. пособие для самообразования / Б. С. Гершунский. – Изд. 2-е, перераб. и доп. – М., 2002. – 512 с.
2. Щолокова О.П. Основи професійної художньо-естетичної підготовки майбутнього вчителя: [монографія] / Ольга Пилипівна Щолокова. – К.: ВПОЛ, 1996. – 172 с.

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Факультет культури і мистецтв
Кафедра інструментального виконавства
Національний педагогічний університет імені М. Драгоманова
Факультет мистецтв
Миколаївський національний університет імені В.О.Сухомлинського
Кафедра музичного мистецтва
Рівненський державний гуманітарний університет
Художньо-педагогічний факультет
Кафедра культурології і музеєзнавства

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ:
ІСТОРІЯ, СЬОГОДЕННЯ І МАЙБУТНЄ»

Херсон

2017

Рекомендовано до друку на засіданні кафедри інструментального виконавства Херсонського державного університету (протокол № 10 від « 2 » червня 2017 р.).

Рекомендовано до друку на засіданні вченої ради факультету культури і мистецтв Херсонського державного університету (протокол № 10 від «27» червня 2017 р.).

Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні проблеми музичної освіти: історія, сьогодення і майбутнє»: Наукове видання / за ред. доктора педагогічних наук, професора Козир А.В., кандидата педагогічних наук, доцента Щедролоєвої К.О., старшого викладача Марцинковської І.М., кандидата мистецтвознавства Старюченко Н.А. – Херсон, 2017. – 231 с.

Збірник науково-методичних матеріалів є підсумком висвітлення і обговорення актуальних питань музичної освіти України на Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції. Цей збірник може бути рекомендований для студентів, аспірантів, викладачів музичного мистецтва та самостійного вивчення і опрацювання вказаної проблематики.

УДК 78.071.2:378

ББК 85.31

3-41

ЗМІСТ

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ КАФЕДРИ ІНСТРУМЕНТАЛЬНОГО ВИКОНАВСТВА

(до 100 – річчя від дня заснування

Херсонського державного університету)

Марцинковський С. Л. Кафедра інструментального виконавства (до 100 – річчя від дня заснування Херсонського державного університету)... 7
Щедролюсева К.О., Марцинковська І. М. Концертна діяльність як важливий фактор підготовки фахівців напряму підготовки «Музичне мистецтво».....14

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Козир А. В. Процесуально – функціональний аналіз сучасного стану розвитку мистецької освіти.....18
Федоришин В. І. Інноваційні шляхи професійного розвитку студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів.....24
Лабунець В. М. Особливості методичної системи інструментально – виконавської підготовки викладачів мистецьких дисциплін.....28
Барбіна Є. С. Гуманізація фахової підготовки викладачів мистецьких дисциплін засобами педагогічної майстерності.....33
Васянович Г. П. Моральна культура особистості у вимірі творчої спадщини Івана Огієнка.....48
Лимаренко Л. І. Роль музичного мистецтва у виставах студентського театру.....60
Добронравова С. А. Там, де закінчується техніка, починається мистецтво.....65
Зайцева А. В. Художньо – комунікативна культура як категорія мистецької освіти.....71

Чабан Н. І. Роль музичного супроводу в українській мовній підготовці іноземних студентів.....	74
Форостян А.Ф. Соціокультурні чинники сприйняття сучасною молоддю класичної музики.....	78
Виткалов С. В. Культурно – мистецьке життя Західного Полісся в контексті сучасних соціокультурних трансформацій: проблемний ряд.....	81
Шушляннікова Н. В. Гастролі іноземних зірок на південній Україні у ХІХ столітті (історичний нарис).....	85

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВИКЛАДАЧІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Цурканенко І. В. Міжнаукова взаємодія в галузі освіти: наслідки та перспективи.....	90
Жигінас Т. В. Функціональні особливості творчо – виконавської підготовки студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів.....	92
Софроній З. В. До проблеми формування вокально – хорового слуху майбутніх учителів музичного мистецтва.....	98
Василенко - Несіна Н. А., Паньків Л. І. Розвиток національної самосвідомості майбутніх учителів музики як педагогічна проблема.....	102
Карташова Ж. Ю. Підготовка майбутніх викладачів мистецьких дисциплін: інтеграційний напрям.....	105
Корнішева Т. Л. Розвиток особистості з позицій прояву індивідуальної творчості відомих хорових диригентів.....	109
Старюченко Н. А. Особливості художньої концепції в балеті І. Стравінського «Агон».....	113
Щедролосєва К. О. Сучасний стан готовності майбутніх магістрів музичного мистецтва до професійної самореалізації.....	116
Парфентьєва І. П. Диригентсько – хорова підготовка студентів в Україні: історіографія.....	121
Петров К. В. Основні аспекти постановки диригентського апарату в процесі навчання.....	125

Марцинковська І. М. Національна своєрідність музики Ф. Шопена.....	129
Ван Яюєци Педагогічні умови формування поліхудожнього світогляду майбутнього вчителя музики в процесі фортепіанного навчання	133
Сюй Вейвей Застосування жанрово – стильового підходу у процесі вокального навчання майбутнього вчителя музики.....	136
Іщенко О. Музично – виконавська майстерність майбутніх викладачів мистецьких дисциплін: зміст, завдання, значення.....	140
Оришук О. Музичне просвітництво: основні засадничі положення.....	145
Чжан Няньхуа Системний підхід до формування художньо – інформаційної компетентності майбутніх учителів музики.....	150
Ван Їсін Вокально – педагогічна ерудованість майбутнього вчителя музики: компонентні складові.....	153
Рудь П. В. Стильові алюзії у творі В. Косенка « 11 етюдів у формі старовинних танців».....	159
Мосін Д. І. Специфіка проспективної рефлексії.....	164
Вєтрова Н. В. Формування виконавської майстерності студентів мистецьких спеціальностей в оркестровому класі.....	167
Суховий Є.С. Шляхи становлення жанру скрипкового концерту в Україні ...	170
Павлова О. С. Інтерактивні технології у практичній діяльності майбутнього викладача музичного мистецтва.....	174
Павелко Т. О. Інноваційні технології інструментально – виконавської підготовки майбутнього викладача музичного мистецтва.....	178
Матвійчук К. О. Огляд професійних компетенцій майбутнього вчителя музичного мистецтва.....	182
Крива В. С. Зміст та структура професійної компетентності музиканта -інструменталіста.....	185

МЕТОДИКА МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ ШКОЛЯРІВ

Яцула Т. В. Особливості навчання дітей шестирічного віку гри на фортепіано.....	189
Хоружа О. В. Художньо – педагогічний аналіз на уроках музичного мистецтва в загальноосвітній школі: основні аспекти.....	192
Баганова О. Т. Сімейне музикування в контексті сучасного музично-освітнього процесу.....	197
Руденко Л. В. Методика Д. Огороднова у сучасному співочому світі.....	201
Яцула Г. В. Особливості занять в класі фортепіано з дітьми з різними музичними здібностями.....	206
Козлова О. М. Гра – як інноваційний та інтерактивний метод роботи на уроках музичної літератури.....	209
Сухарь А. О. Вплив музичного мистецтва на креативність особистості.....	212
Болюбаш О. О. Методичні рекомендації з предмету «Імпровізація та композиція» для роботи з учнями шкіл естетичного виховання.....	215
Рижков Р. О. Інноваційні тенденції в галузі музичної освіти.....	220
Васюк А. М. Музика як фактор впливу на емоційно – почуттєву сферу особистості.....	223
Беляєва С. В. Проблеми та шляхи вдосконалення методів навчання та виховання вчителів музичного мистецтва на сучасному етапі.....	226